

Науковий редактор:

*доктор економічних наук, професор Л. Т. Шевчук,
Інститут регіональних досліджень НАН України*

Рецензенти:

*доктор географічних наук, професор Шаблій О. І.,
завідувач кафедри економічної і соціальної географії
Львівського національного університету імені Івана Франка*
*доктор економічних наук, професор Вахович І. М.,
завідувач кафедри фінансів Луцького національного
технічного університету*

*доктор економічних наук, професор Маслак О. І.,
завідувач кафедри економіки Кременчуцького національного
університету імені Михайла Остроградського*

В 96

Вишиванюк М. М.

Соціально-економічний розвиток малих міст регіону: проблеми, тенденції, напрямки регулювання: монографія / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. Л. Т. Шевчук. - Львів: ІРД НАН України, 2012. - 252 с. ISBN 978-966-02-6324-6

У монографії досліджено проблеми формування ефективного регулювання соціально-економічного розвитку та функціонування малих місту регіоні та обґрунтовано теоретико-методичні засади дослідження їх соціально-економічного розвитку в структурі у регіональній суспільній системі. Визначено проблеми використання ресурсного потенціалу малих міст в процесі трансформації їх господарських функцій та формування інституту комунальної власності. Визначено шляхи удосконалення соціально-економічного розвитку малих міст. Запропоновано методику економічної діагностики ступеня забезпечення соціальними стандартами життя в малих містах, поглиблено методичні засади стратегічного планування розвитку малих міських поселень та обґрунтована необхідність застосування маркетингового підходу для удосконалення фінансово-бюджетного забезпечення розвитку малих міст для залучення інвестицій.

Призначена для науковців, економістів, керівників та практичних працівників органів державного управління, а також для всіх, хто цікавиться проблемами розвитку малих міст.

Літер. 155.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту регіональних досліджень НАН України
(протокол №12 від 26.12.2012 р.)*

ISBN 978-966-02-4252-4 [серія]
ISBN 978-966-02-6324-6

© Інститут регіональних
досліджень НАН України, 2012
© Вишиванюк М. М., 2012

ЗМІСТ

Передмова	7
-----------------	---

Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МАЛИХ МІСТ РЕГІОНУ

1.1. Соціально-економічний розвиток малих міст регіону: теоретичне підґрунтя дослідження та регулювання	10
1.2. Нормативно-правове поле функціонування та регулювання соціально-економічного розвитку малих міст регіону.....	33
1.3. Підходи до вивчення та регулювання соціально-економічного розвитку малих міст у зарубіжній науковій думці.....	59

Розділ 2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МАЛИХ МІСТ РЕГІОНУ: АНАЛІЗ, ВИЯВЛЕННЯ ПРОБЛЕМ І ОЦІНКА ВПЛИВУ СУЧАСНИХ РЕГУЛЯТОРІВ

2.1. Особливості здійснення діагностики соціально-економічного розвитку малих міст регіону	72
2.2. Виявлення проблем функціонування малих міст регіону і їх оцінка.....	103
2.3. Сучасні регулятори соціально-економічного розвитку малих міст та аналіз їх дієвості.....	127

**Розділ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
МАЛИХ МІСТ РЕГІОНУ**

3.1. Регіональні системи інформаційного забезпечення соціально-економічного розвитку малих міст: створення та особливості функціонування	144
3.2. Поліпшення забезпечення процесів життєдіяльності малих міст регіону	157
3.3. Удосконалення управління соціально-економічним розвитком малих міст	172
Післямова.....	197
Список використаних джерел	203
Додатки	
Додаток А. Соціально-економічний розвиток територій (місце регіону за сферами діяльності)	220
Додаток Б1. Перелік Стратегій, стратегічних пріоритетів економічного і соціального розвитку районів і міст обласного підпорядкування Івано-Франківської області	222
Додаток Б2. Рівень представлення інформації про малі міста регіону в мережі Інтернет.....	228
Додаток Б3. Перелік регіональних програм з питань соціально-економічного розвитку області у відповідних галузях та сферах діяльності, які діють у 2009 році.....	242

ПЕРЕДМОВА

Проблемами малих міст цікавились здавна як науковці, фахівці, архітектори, соціологи, управлінці, так і пересічні люди – мешканці таких міст. На сучасному етапі розвитку економіки України однією з головних проблем є побудова ефективного механізму управління соціально-економічним розвитком міст. Для забезпечення результативного управління міськими процесами важливо аналізувати і максимально використовувати весь комплекс можливостей, що визначають динаміку соціально-економічного розвитку території. Активізація процесів світової глобалізації та стрімкої урбанізації на сучасному етапі розвитку нашої держави, які проявляються у концентрації населення навколо великих міст за рахунок мешканців малих міст і сіл, вимагають розробки нових підходів щодо врегулювання соціально-економічного розвитку малих міст. Головною метою такого регулювання повинно бути збереження, відтворення й примноження людського капіталу малих міст на основі створення гідних умов для життя, місць прикладання праці, покращення соціального та медичного забезпечення. А для міської економіки – диверсифікація в напрямі переорієнтації на поліпрофільність, залучення й впровадження інноваційних технологій на базі удосконалення муніципального управління.

У науковій літературі проблеми соціально-економічного розвитку міст знайшли висвітлення у працях Б. Адамова, С. Білої, Д. Богині, В. Борденюка, Д. Блейклі, В. Давидовича, А. Доценка, Ф. Заставного, Г. Лаппо, В. Любовного, Е. Маркова, А. Мельник, Р. Мерфі, Л. Монастирського, В. Невелєва, О. Панухник, Е. Перцика, С. Писаренко, В. Рибак, Ю. Сурміна, Дж. Форрестера, Б. Хорєва, Ж. Шабо, Ю. Шарова, Л. Шевчук, С. Шульц та інших.